

Ministerstwo Edukacji Narodowej

**Informacja Ministra Edukacji dla Podkomisji stałej
do spraw współpracy z organizacjami pozarządowymi, samorządowymi
i związkami zawodowymi Komisji Edukacji i Nauki Sejmu RP
na temat utworzenia i wsparcia funkcjonowania 120 Branżowych Centrów
Umiejętności (BCU), realizujących koncepcję Centrów Doskonałości Zawodowej
(CoVEs)**

Komponent	Komponent A: Odporność i konkurencyjność gospodarki
Cel szczegółowy	A3. Edukacja dla nowoczesnej gospodarki
Reforma	A3.1. Kadry dla nowoczesnej gospodarki: poprawa dopasowania umiejętności i kwalifikacji do wymogów rynku pracy
Cel reformy	Celem reformy jest przygotowanie kadry na potrzeby nowoczesnej gospodarki oraz zwiększenie dopasowania umiejętności i kwalifikacji do wymogów rynku pracy
Inwestycja	A3.1.1. Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie
Cel inwestycji	Celem inwestycji jest utworzenie branżowych centrów umiejętności
Zakres inwestycji	Utworzenie i wsparcie funkcjonowania 120 Branżowych Centrów Umiejętności (BCU), realizujących koncepcję Centrów Doskonałości Zawodowej (CoVEs)
Liczba Ostatecznych Odbiorców Wsparcia (OOW)	W trakcie realizacji jest 125 umów na utworzenie Branżowych Centrów Umiejętności, z czego 1 umowa w trakcie rozwiązywania, zakończono kontraktowanie umów, ostateczna liczba realizowanych umów to 124
Łączna kwota zakontraktowanych środków	Wartość zakontraktowanych umów: 1 410 324 630,64 zł, z czego wartość umowy w trakcie rozwiązywania 9 111 197,00 zł; ostateczna wartość realizowanych umów: 1 401 213 433,64 zł
Okres graniczny realizacji projektów	30 czerwca 2026 r.

1. Wstęp

Zgodnie ze stanem na grudzień 2025 roku, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji (Jednostka Wspierająca w inwestycji A3.1.1.) przeprowadziła od grudnia 2022 roku pięć naborów wniosków wyłaniając łącznie 124 instytucje, które w ramach swoich przedsięwzięć utworzą Branżowe Centra Umiejętności (BCU).

W ramach 124 zatwierdzonych BCU, wsparciem objętych zostało 78 dziedzin; do cieszących się największą popularnością można zaliczyć: Energetykę – 5 BCU. Dodatkowo duże zainteresowanie wzbudziły dziedziny:

- Logistyka, Elektryka, Energetyka odnawialna (słoneczna), Fryzjerstwo, Gastronomia i kelnerstwo, Mechanizacja rolnictwa, Mechatronika, Moda, Ogrodnictwo, Spedycja, Ślusarstwo, mechanika i obróbka skrawaniem – po 3 BCU,

- Automatyka przemysłowa, Diagnostyka i naprawa pojazdów, Eksploatacja i utrzymanie kolejowych środków transportu, Eksploatacja portów i terminali lotniczych, Elektromobilność, Elektronika, Energetyka odnawialna (bioenergetyka), Energetyka odnawialna (pompy ciepła i geotermia płytka), Florystyka, Informatyka i programowanie, Pożarnictwo, Prace budowlane, Prace wykończeniowe, Przemysł lotniczy, Przemysł meblarski, Przemysł motoryzacyjny, Robotyka, Spawalnictwo, Technika weterynaryjna, Telekomunikacja – po 2 BCU.

2. Cele i założenia przedsięwzięcia

Celem realizacji przedsięwzięć wyłonionych w ramach Konkursu jest wsparcie przygotowania kadr na potrzeby nowoczesnej gospodarki w poszczególnych branżach poprzez zapewnienie przestrzeni dla innowacyjnej i trwałej współpracy biznesu z edukacją zawodową na wszystkich poziomach kształcenia zawodowego, a także wdrożenie koncepcji doskonałości zawodowej w polskim systemie kształcenia zawodowego.

Utworzenie i wsparcie funkcjonowania 120 branżowych centrów umiejętności (BCU) przyczyni się do zapewnienia wykwalifikowanych kadr odpowiadających na potrzeby nowoczesnej gospodarki w poszczególnych branżach.

Łącząc na niespotykaną dotychczas w Polsce skalę świat biznesu i edukacji zawodowej na poziomie szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego, BCU przyczynią się do wdrożenia w praktyce zmiany systemowej wyrażonej w ustawie – Prawo oświatowe, w postaci włączenia interesariuszy kształcenia zawodowego, w tym w szczególności organizacji pracodawców, samorządów gospodarczych i innych organizacji gospodarczych, stowarzyszeń lub samorządów zawodowych, we wspieranie systemu oświaty w zakresie kształcenia zawodowego.

Przedsięwzięcia zmierzające do utworzenia i funkcjonowania BCU są realizowane w formule mieszanej tzn. pierwszy etap obejmuje działania inwestycyjne (działania twarde), a drugi etap obejmuje działania miękkie (działania szkoleniowe).

Założenie i prowadzenie BCU jest możliwe wyłącznie po nawiązaniu porozumienia¹ między jego organem prowadzącym a organizacją branżową właściwą dla danej dziedziny zawodowej² (porozumienie nie jest wymagane, jeżeli organem prowadzącym BCU jest organizacja branżowa właściwa dla danej dziedziny zawodowej). Przypisanie BCU do dziedzin zawodowych ma na celu lepsze odzwierciedlenie poszczególnych grup zawodowych właściwych dla danej branży. Szkolenia oferowane przez dane BCU są ściśle konsultowane

z organizacją branżową współtworzącą BCU celem wyeliminowania problemu niedopasowania kwalifikacji absolwenta kończącego szkolenie do aktualnych potrzeb rynku pracy.

W ramach przyjętych budżetów, których średnia wartość to ok. 11 238 670,80 zł, zgodnie z zasadami Regulaminu konkursu maksymalnie 75% wartości budżetu mogła zostać zaplanowana na działania inwestycyjne, minimum 15% mogło zostać zaplanowane na

¹ Art. 8 ust. 3a-3b ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2025 r. poz. 1043, z późn. zm.).

² Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 27 września 2023 r. w sprawie wykazu dziedzin zawodowych wraz z przyporządkowanymi do nich zawodami określonymi w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. poz. 2059, z późn. zm.)

działania związane z funkcjonowaniem BCU i maksymalnie 10% mogło zostać zaplanowane na zarządzanie przedsięwzięciem.

3. Utworzenie BCU

Utworzenie każdego ze 120 BCU odbędzie się poprzez:

1. Działania inwestycyjne takie jak:
 - a) budowa nowej infrastruktury BCU albo
 - b) rozbudowa istniejącej infrastruktury na potrzeby BCU i/lub
 - c) przebudowa istniejącej infrastruktury na potrzeby BCU i/lub
 - d) remont (adaptacja) istniejącej infrastruktury na potrzeby BCUwraz z niezbędną do eksploatacji infrastrukturą wewnętrzną i instalacjami oraz wraz z zagospodarowaniem otoczenia, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, z zachowaniem zasad działalności zrównoważonej środowiskowo (DNSH - zasada nieczynienia znaczącej szkody środowisku/*Do No Significant Harm*) oraz
2. Zakup wyposażenia rozumianego w szczególności jako: maszyny, sprzęt, urządzenia techniczne i materiały eksploatacyjne w zakresie związanym z funkcjonowaniem centrów,
3. Utworzenie struktury instytucjonalnej rozumianej jako wpisanie BCU do przepisów prawa oświatowego, powołanie Rady BCU,
4. Zatrudnienie pracowników centrum, w tym trenerów i szkoleniowców, przygotowanie dokumentacji programowej dla szkoleń i kursów realizowanych w centrum.

W trakcie realizacji są 124 umowy na utworzenie BCU. Potwierdzono dokumentami utworzenie 82 BCU, pozostałe 38 utworzone zostaną do końca 2025 r., a 4 ostatnie zostaną powołane do życia do końca lutego 2026 r.

10 BCU utworzonych w ramach konkursu „Utworzenie i wsparcie funkcjonowania 120 branżowych centrów umiejętności (BCU), realizujących koncepcję centrów doskonałości zawodowej (CoVEs)” było finansowanych ze środków KPO do 30 września 2025 r., natomiast pozostałe BCU będą finansowane ze środków KPO do 30 czerwca 2026 r.

4. Funkcjonowanie BCU

W ramach drugiego etapu, tzn. funkcjonowania, każde z BCU musiało zaplanować realizację działań w czterech obszarach:

OBSZAR I – działalność edukacyjno-szkoleniowa:

- 1) rozwój umiejętności zawodowych uczniów, studentów, doktorantów, nauczycieli akademickich oraz innych osób dorosłych w danej dziedzinie w ramach szkoleń zawodowych (odpowiednio w zakresie, w jakim dana dziedzina dotyczy określonej grupy odbiorców),
- 2) prowadzenie szkoleń branżowych dla nauczycieli kształcenia zawodowego w danej dziedzinie,
- 3) wspieranie osób dorosłych w zakresie podnoszenia kwalifikacji lub przekwalifikowania zawodowego w danej dziedzinie w ramach kursów z zakresu edukacji pozaformalnej (sektorowej),
- 4) pełnienie przez podmiot branżowy, o którym mowa w pkt 3.1 regulaminu konkursu funkcji instytucji certyfikującej kwalifikacje z zakresu edukacji pozaformalnej (sektorowej) włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji,
- 5) prowadzenie zajęć z zakresu kształcenia zawodowego dla uczniów i słuchaczy szkół prowadzących kształcenie zawodowe, w szczególności w zakresie zajęć praktycznych

- obejmujących wybraną część programu nauczania danego zawodu oraz prowadzenie zajęć z zakresu kształcenia zawodowego dla studentów w danej dziedzinie, w przypadku tych dziedzin, w których prowadzone jest kształcenie na studiach (o ile uczelnie zgłoszą zapotrzebowania w tym zakresie),
- 6) prowadzenie turnusów dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników, o których mowa w art. 117 ust. 1a pkt 4 ustawy – Prawo oświatowe, w przypadku tych dziedzin, w których prowadzone jest kształcenie dla uczniów będących młodocianymi pracownikami (o ile szkoły zgłoszą zapotrzebowania w tym zakresie),
- 7) prowadzenie ośrodka egzaminacyjnego w zakresie egzaminów zawodowych lub innych egzaminów właściwych dla danej dziedziny,
- 8) prowadzenie platformy zdalnego uczenia się w danej dziedzinie typu LMS/LCS/LCMS.

OBSZAR II – działalność integrująco-wspierająca:

- 1) wspieranie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczelni w nawiązywaniu współpracy z pracodawcami prowadzącymi działalność w danej dziedzinie, w tym z wykorzystaniem platformy INFOZAWODOWE,
- 2) wzmacnianie współpracy pomiędzy kształceniem zawodowym a biznesem w ramach tzw. trójkątów wiedzy: szkoła – uczelnia – pracodawcy w zakresie danej dziedziny,
- 3) coroczne pozyskiwanie informacji od pracodawców dotyczących zapotrzebowania rynku pracy na umiejętności, kwalifikacje i zawody w danej dziedzinie,
- 4) współpraca ze szkołami, CKZ i uczelniami oraz pracodawcami w zakresie udostępniania infrastruktury dydaktyczno-lokalowej na cele edukacyjno-szkoleniowe związane z daną dziedziną,
- 5) współpraca z pracodawcami, w tym z MŚP i partnerami społecznymi oraz władzami regionalnymi i lokalnymi w ramach tzw. rady BCU.

OBSZAR III - działalność innowacyjno-rozwojowa:

- 1) zwiększanie transferu wiedzy i nowych technologii do edukacji, w tym upowszechnianie innowacji w danej dziedzinie oraz wyników badań i analiz dotyczących danej dziedziny,
- 2) upowszechnianie transformacji ekologicznej i cyfrowej w danej dziedzinie,
- 3) upowszechnianie nowatorskich rozwiązań w kształceniu zawodowym związanych z daną dziedziną,

OBSZAR IV - działalność doradczo-promocyjna:

- 1) korzystanie z platformy INFOZAWODOWE przy realizacji zadań poprzez m.in. zamieszczanie materiałów dotyczących danej dziedziny,
- 2) wsparcie szkół i placówek systemu oświaty oraz uczelni w realizacji doradztwa zawodowego,
- 3) promocja zawodów i kształcenia w danej dziedzinie,
- 4) upowszechnianie zmian wdrażanych w kształceniu zawodowym od 2019 r.,
- 5) wspieranie osób z niepełnosprawnościami w wejściu na rynek pracy w danej dziedzinie.

5. Oferta kształcenia i doskonalenia zawodowego BCU

Kluczowym elementem oferty kształcenia i doskonalenia zawodowego BCU jest nowa forma pozaszkolna kształcenia ustawicznego, zarezerwowana dla tego rodzaju placówki, w postaci branżowego szkolenia zawodowego, a także kursy przygotowujące do nabywania adekwatnych do potrzeb danej branży kwalifikacji sektorowych, firmowane przez organizację branżową właściwą dla danej dziedziny zawodowej. W odróżnieniu od innych placówek, BCU jako jedyne placówki systemu oświaty oferują szkolenia branżowe dla nauczycieli kształcenia zawodowego, o których mowa w art. 3 pkt 7 ustawy z dnia 26

stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela³ (placówki doskonalenia nauczycieli nie mogą tych szkoleń prowadzić), a tym samym zwiększą dostęp takich nauczycieli do doskonalenia zawodowego.

BCU zobowiązane zostało w okresie realizacji projektu do przeszkolenia co najmniej 200 osób, z czego minimum 60 % mają stanowić osoby dorosłe, minimum 20% osoby młode w wieku 14-24 lata oraz minimum 10 % nauczyciele kształcenia zawodowego. Zgodnie z regulaminem Konkursu pn. *Utworzenie i wsparcie funkcjonowania 120 branżowych centrów umiejętności (BCU), realizujących koncepcję centrów doskonałości zawodowej (CoVEs)*, Ostateczny Odbiorca Wsparcia spośród dowolnej grupy wyżej wymienionych odbiorców wsparcia uzupełnia wartość do 100 % przeszkolonych osób.

Biorąc powyższe pod uwagę, w BCU tworzonych w ramach Konkursu zaplanowanych zostało w sumie 33 466 szkoleń osób dorosłych, osób młodych i nauczycieli zajmujących się kształceniem zawodowym, z tego 61,5 % (20 574) przeznaczonych dla osób dorosłych, 27,5 % (9 210) dla osób młodych oraz 11 % dla nauczycieli kształcenia zawodowego.

Według stanu na 11 grudnia 2025 r. z zaplanowanych szkoleń zostało już zrealizowanych 7 628 (22,8 %).

W tym miejscu należy wskazać, że szkolenia w poszczególnych BCU mogą być prowadzone po zakończeniu pierwszego, najbardziej czasochłonnego, etapu realizacji przedsięwzięcia, tj. po zakończeniu działań inwestycyjnych, zakupie wyposażenia, utworzeniu struktury instytucjonalnej rozumianej jako zobowiązanie do wpisania BCU do przepisów prawa oświatowego, powołaniu Rady BCU, zatrudnieniu trenerów i szkoleniowców oraz przygotowaniu dokumentacji programowej dla szkoleń i kursów realizowanych w BCU.

Ponadto, cechą odróżniającą BCU od innych już funkcjonujących placówek (placówki kształcenia ustawicznego, centra kształcenia zawodowego) jest ich zróżnicowany w ramach danej dziedziny zawodowej zakres zadań, które znacznie wykraczają poza kształcenie i szkolenie różnych grup odbiorców. Prowadzenie szkoleń i kursów przez BCU jest tylko jedną z form działalności tej jednostki systemu oświaty. Zgodnie z § 5 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 6 października 2023 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych⁴, BCU realizuje 25 zadań, w tym:

- 1) integruje szkoły, placówki kształcenia ustawicznego, centra kształcenia zawodowego, uczelnie oraz podmioty branżowe, które prowadzą działalność w zakresie dziedziny zawodowej dla której dane centrum jest branżowo ukierunkowane, w tym upowszechnia informacje o możliwościach współpracy w środowisku branżowym, ułatwia nawiązywanie współpracy, pośredniczy w kontaktach między nimi i wspiera przełamywanie potencjalnych barier we współpracy między nimi,
- 2) prowadzi branżowe szkolenia zawodowe dla uczniów branżowych szkół I stopnia i techników, słuchaczy branżowych szkół II stopnia i szkół policealnych, studentów, doktorantów, nauczycieli akademickich, pracowników, instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz osób dorosłych zainteresowanych uzyskaniem i uzupełnieniem wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub zmianą kwalifikacji zawodowych,
- 3) prowadzi turnusy dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników,
- 4) prowadzi szkolenia branżowe dla nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz nauczycieli praktycznej nauki zawodu,
- 5) prowadzi kursy przygotowujące do uzyskania kwalifikacji sektorowej,

³ Dz.U. z 2024 r. poz. 986, z późn. zm.

⁴ Dz.U. poz. 2175, z późn. zm.

- 6) przeprowadza egzaminy zawodowe z zakresu danej kwalifikacji wyodrębnionej wzewodzie szkolnictwa branżowego przyporządkowanym do dziedziny zawodowej, w zakresie której dane centrum jest branżowo ukierunkowane,
- 7) wspiera szkoły prowadzące kształcenie zawodowe m.in. w tworzeniu klas patronackich, przygotowaniu propozycji programu nauczania zawodu, realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu, wyposażenia warsztatów i pracowni szkolnych,
- 8) wspiera uczelnie w realizacji zadań związanych ze współpracą z pracodawcami, w tym w prowadzeniu studiów dualnych,
- 9) pozyskuje od pracodawców, za pośrednictwem organizacji branżowej właściwej dla danej dziedziny zawodowej, informacje dotyczące zapotrzebowania na zawody, kwalifikacje i umiejętności w danej dziedzinie zawodowej i przekazuje je do Instytutu Badań Edukacyjnych w Warszawie do wykorzystania w opracowywaniu danych, w oparciu o które ustalana jest coroczna prognoza zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy,
- 10) zapewnia transfer wiedzy i nowych technologii do systemu oświaty oraz szkolnictwa wyższego i nauki, w tym upowszechnia innowacje w danej dziedzinie zawodowej oraz wyniki badań i analiz dotyczących danej dziedziny zawodowej,
- 11) upowszechnia zmiany zachodzące w zawodach związanych z daną dziedziną zawodową wynikające z wyzwań transformacji ekologicznej i cyfrowej, w tym w zakresie inwestowania w technologie przyjazne dla środowiska, wspierania innowacji przemysłowych, obniżania emisyjności gospodarki i wprowadzania rozwiązań cyfrowych,
- 12) upowszechnia nowatorskie rozwiązania w kształceniu zawodowym związane z daną dziedziną zawodową,
- 13) wspiera szkoły w realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów,
- 14) wspiera uczelnie w realizacji zadań związanych z aktywizacją zawodową studentów, doktorantów i absolwentów studiów,
- 15) promuje zawody i kierunki kształcenia związane z daną dziedziną zawodową,
- 16) wspiera osoby z niepełnosprawnościami w wejściu na rynek pracy w danej dziedzinie zawodowej,
- 17) prowadzi kursy umożliwiające uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub zmianę kwalifikacji zawodowych,
- 18) realizuje zadania z zakresu praktycznej nauki zawodu wynikające z programu nauczania danego zawodu,
- 19) prowadzi doksztalcenie teoretyczne młodocianych pracowników zatrudnionych u pracodawców w celu nauki zawodu i uczęszczających do branżowych szkół I stopnia – w zakresie kształcenia zawodowego teoretycznego, w przypadku gdy branżowa szkoła I stopnia nie ma możliwości zrealizowania części tego kształcenia,
- 20) współpracuje ze szkołami podstawowymi i szkołami ponadpodstawowymi, z uczelniami oraz pracodawcami również w zakresie udostępniania infrastruktury dydaktyczno-lokalowej na cele edukacyjno-szkoleniowe,
- 21) prowadzi współpracę z pracodawcami w zakresie: organizacji i prowadzenia kształcenia praktycznego, przygotowania oferty kształcenia w formach pozaszkolnych, kształcenia ustawicznego pracowników,
- 22) współpracuje z urzędami pracy w zakresie szkolenia osób zarejestrowanych w tych urzędach,
- 23) prowadzi współpracę z innymi podmiotami prowadzącymi kształcenie ustawiczne w zakresie realizacji zadań statutowych tych centrów,
- 24) prowadzi współpracę międzynarodową w zakresie realizowanych zadań,
- 25) współpracuje z placówkami doskonalenia nauczycieli w zakresie doskonalenia umiejętności zawodowych nauczycieli kształcenia zawodowego.

W świetle powyższego, BCU mają charakter parasolowy, przekrojowy i uzupełniają dotychczasową ofertę kształcenia zawodowego na poziomie szkolnictwa ponadpodstawowego i szkolnictwa wyższego. Jako placówka o zasięgu ogólnokrajowym, stanowi kompleksowe miejsce rozwoju umiejętności nie tylko uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe, ale również studentów, doktorantów, pracowników branż i innych osób dorosłych, w tym osób planujących przekwalifikowanie. Ponadto BCU jest wsparciem dla nauczycieli kształcenia zawodowego i wykładowców w zakresie rozwoju ich warsztatu pracy.

6. Zgodność przedsięwzięć z zasadą DNSH – sytuacja BCU w Krośnie i BCU w Rybniku

Komisja Europejska analizowała trzy przedsięwzięcia realizowane w ramach inwestycji A3.1.1. pod kątem ich zgodności z zasadą DNSH (*Do No Significant Harm* – Nie czyń znaczącej szkody) w zakresie ew. ich powiązania z paliwami kopalnymi:

1. Branżowe Centrum Umiejętności w Rybniku w dziedzinie Górnictwa podziemnego i przeróbki węgla
2. Branżowe Centrum Umiejętności w Krośnie w dziedzinie geologia, górnictwo otworowe i sieci gazowe
3. Branżowe Centrum Umiejętności dla branży petrochemicznej w Płocku

Ostatecznie, zgodnie z przeprowadzoną IV rewizją Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) dokonano zmiany polegającej na umieszczeniu w załączniku do Decyzji Wykonawczej Rady (CID) zapisu dotyczącego nietworzenia branżowych centrów umiejętności w obszarach takich jak górnictwo podziemne i przetwórstwo węgla kamiennego, a także geologia, wiertnictwo, górnictwo i sieć gazowa. W przypadku przemysłu petrochemicznego stwierdzono, że branżowym centrom umiejętności w tym obszarze należy zapewnić programy nauczania na potrzeby oceny zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód”.

W załączeniu: Lista utworzonych i planowanych do utworzenia Branżowych Centrów Umiejętności.

Opracowano w Ministerstwie Edukacji Narodowej, grudzień 2025 r.

